

## СТАБІЛІЗАЦІЯ ЦІН ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Однією з найголовніших функцій держави є забезпечення національної безпеки та формування механізмів її реалізації. Складником економічної політики є грошово-кредитна політика, яка формує умови розвитку економіки та безпосередньо впливає на макроекономічні процеси в країні і добробут населення в цілому. На жаль, нині Україна переживає не найкращі часи, економічна нестабільність, знецінення гривні, занепад середнього та малого бізнесу, складна ситуація на сході країни – все це вимагає застосування нових інструментів грошово-кредитної політики для стабілізації економічних процесів і найголовніше запобігання розвитку інфляції.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» грошово-кредитна політика – це комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання: норм обов'язкових резервів для банків; ефективної процентної політики; рефінансування банків; управління золотовалютними резервами; операції з цінними паперами на відкритому ринку; регулювання імпорту та експорту капіталу.

Пріоритетним напрямком грошово-кредитної політики на 2017-2018рр. є підтримка цінової стабільності, зміцнення ролі НБУ у забезпеченні стабільності грошової одиниці України, що призведе до усунення диспропорції в економічному та соціальному розвитку всередині країни, зміцнить її політичне становище та добробут населення. Спроможність національної валюти залежить від рівня інфляції, що вимірюється індексом споживчих цін.

Відповідно до «Основних засад-грошово-кредитної політики на 2018 рік та середньострокову перспективу» середньострокова ціль щодо інфляції встановлена на рівні  $5\% \pm 1$  п. п. і досягатиметься протягом 2018-2019 років. Траєкторія цільових показників для річної зміни індексу споживчих цін залишається незмінною:

- грудень 2018 року –  $6\% \pm 2$  п. п.;
- грудень 2019 року і надалі –  $5\% \pm 1$  п. п

Грошова маса в Україні у липні 2017 року зросла на 1% – до 1 трлн 114,817 млрд грн. За даними НБУ, відповідна динаміка обумовлена як збільшенням обсягу готівкових коштів в обігу поза банками – на 1,3%, до 311,6 млрд грн, так і зростанням залишків за депозитами – на 0,9%, до 802,8 млрд грн. У тому числі депозитний портфель в іноземній валюті в липні зріс на 1,4% – до 353 млрд грн.

Постійне загострення ситуації на сході також впливає на економічне становище в країні, оскільки військові асигнування спричиняють формування додаткового платоспроможного попиту, в наслідок чого виникає збільшення грошової маси. У державному бюджеті на 2017 рік Міністерству оборони виділили 64,5 млрд гривень. Сума для українських військових, безперечно, рекордна. Однак, порівняно з минулим роком, витрати на головне оборонне відомство збільшилися всього на 8,5%. Проект державного бюджету на 2018 рік зазначає, що сума

державних асигнувань на наступний рік збільшиться до 83,3 млрд грн. Надмірні військові асигнування звичайно є головною причиною хронічного дефіциту державного бюджету, а також збільшення державного боргу, для покриття якого випускаються додаткові паперові гроші. У 2015 році в обігу перебувало електронних грошей на 30,96 млн. грн., що в 2,48 рази або на 18,5 млн грн більше, аніж у 2014 році. У 2016 році обсяг випущених електронних грошей збільшився у 1,6 рази, а це на 17 млн. грн. більше у порівнянні з 2015 роком, хоча на початку 2017 року обсяг грошової бази знизився на 6,5%, але у зв'язку з націоналізацію «Приватбанку» та потребою в його докапіталізації в січні 2017 року НБУ додатково монетизував ОВДП для Приватбанку на 1,4 млрд гривень. Звичайно такі дії держави супроводжуються додатковою емісією готівки, та зростання грошової бази в Україні.

Індекс інфляції або індекс споживчих цін - показник, який характеризує зміни загального рівня цін на товари і послуги, які купуються населенням для невинробничого споживання, що найкраще відображає рівень життя населення (табл. 1).

*Таблиця 1. Індекс споживчих цін за 2012-2017 рр.*

| <i>Рік</i> | <i>%</i> |
|------------|----------|
| 2012       | 99,8     |
| 2013       | 100,5    |
| 2014       | 124,9    |
| 2015       | 143,3    |
| 2016       | 112,4    |
| 01.09.2017 | 110,2    |

Як бачимо з таблиці 1, найбільші темпи інфляції спостерігалися в 2015 році, у 2016 році вони значно знизились на 31% , і досягло майже зазначеного рівня запланованої інфляції, на даний момент інфляція знизилась ще на 2%. Насамперед, зниження рівня інфляції відбулося за рахунок проведення виваженої монетарної та фінансової політики, а також очікуваний транш МВФ у квітні 2017 року на суму 1млрд.доларів США.

Отже, складна економічна, політична та соціальна ситуація в Україні зумовлена рядом факторів, врегулювання яких НБУ намагається забезпечити за рахунок інструментів грошово-кредитної політики. Інфляція на сьогоднішній день має тенденцію до зниження, але неконтрольовані ціни, навіть на товари першої необхідності, стрімке знецінення гривні та війна на сході, досі залишаються не підконтрольними органам державної влади. Тому Україні необхідно докласти максимум зусиль спрямованих на проведення нових реформ в фінансовій та економічній сфері, а також безперечно оборонній, адже війна – є першим чинником інфляції, лише об'єднавши всі сили в єдині можливості за рахунок злагодженої дії уряду в особі НБУ можна подолати інфляцію.